

Stev. 5.

V Ljubljani, dne 2. maja 1912.

Leto IV.

Prodaja in nakup.

II. Nakup.

Večina vseh dohodkov naših gospodarjev se navadno porabi za nakup potrebnih gospodarskih reči. Ko bi mogli vedno dobro blago po nizki ceni dobiti, bi kmetje dobro izhajali. Zdaj gre vse, kar mora kmet kupiti, skozi več rok. Blago se podraži. Še to, kar je drago plačal, je navadno bolj slabo. Ko bi mogli vse naravnost iz prve roke dobiti, bi si prav veliko prihranili.

Tovarne in večji trgovci, ki blago direktno dobivajo, morajo svoje odjemalce seznaniti z blagom, katerega imajo, da se osebno sklene kupčijo po danem vzorcu. Pošiljajo torej svoje potnike, katere pri nas agente imenujemo. Večina naših kmetov in trgovcev nima zaupanja v agente. »Zapri mu vrata, vrzi ga ven, drugače te gotovo opehari!« Res imamo na tisoče nesrečnih žrtev sleparskih agentov. Ker ljudstvo ni agentom zaupalo, jih največje tovarne in najboljši trgovci niso hoteli več na kmete pošiljati. Kmetje in mali trgovci po deželi so hodili po blago k raznim prekupcem in trgovcem po mestih, ki so z malim trudom dobro zaslužili. Na kmete so prišli navadni agenti z malovrednim blagom. Če je le nekaj prodal, se mu je trud izplačal, ker je prodal malovredno blago za visoko ceno.

Tako vidimo, ko silijo agenti po deželi razne krmilne praške, mastine, štupe, čudotvorne kapljice, balzam, mazilo za lase, za trganje, za želodec, torej same take reči, ki niso prav nič vredne. Če ti ponuja agent take reči, zapodi ga. Če bereš v časopisu tako neumnost priporočeno, le odloži ga, toda ne naroči ničesar. Na stotisoče dajo kmetje za take neumnosti, ki nimajo nobene vrednosti.

Naše ljudstvo je pa vendar že po naravi sposobno za kupčijo. Pokazati je le treba pot do zanesljivih zvez s to-

varnami in trgovci. Za kmete in male trgovce na kmetih bi bilo to dobro, ker bi dobili zanesljivo blago cenejše iz prvega vira. Dobro pa bi bilo tudi za trgovca in tovarnarja, ker bi tako dobila zanesljive odjemalce in bi svojim izdelkom odprla nova pota. Potreben je torej potnik, ki naj ljudi seznanj z novim blagom. Velikemu trgovcu je le na množini. Par kilogramov ti gotovo ne bo prodal. Če se pa zavežeš jemati v celih vagonih, bolj drage reči v stotih, boš lahko s ceno dobro pritisknil. Za gospodarske in druge potrebščine moramo imeti velike nakupovalne zadruge ali zveze konsumentov. Čemu bi revni kmetje dajali denar brez potrebe ljudem, ki ga ne zaslužijo.

Ne boj se torej agenta! Če si pameten, te ne bo mogel ukaniti. Še judov se ni treba bati. Ako moreš od juda dobro in po ceni kupiti, zakaj bi se branil? Po lastnih skušnjah moram reči, da judje res razumejo kupčijo, imajo veliko najboljših prodajal in izvrstnih tovarn. Dobro postrežejo, zanesljivo delajo, ker vedo, da jim največ donajajo redni in pošteni odjemalci. Da je tudi dosti sleparjev med njimi, je tako razumljivo in preskušeno. Večina naših ljudi pa hoče kar naglo obogateti. Nastavijo cene, da vsakega pametnega človeka prestrašijo. Nemeč pravi: »Kleine Fischl, gute Fischl.« — »Male ribice, dobre ribice.« Dosti malega zaslužka v trgovini napravi velik dobiček. To je prvo in glavno pravilo v trgovini. Ne pritiskaj ubogega reveža, kateri pri tebi kupuje, z visoko ceno, pritisni raje zalagatelja — trgovca ali tovarnarja z veliko množino. Čim več blaga boš vzel, nižje cene boš dosegel. Naši ljudje se posebno boje delati sklepe na celo leto. In vendar je ravno to za dobro trgovino neobhodno potrebno, četudi precej nevarno, ako cene padajo. Tovarna mora vedeti, koliko blaga naj izdela. Veliki trgovec mora znati, koliko maj ga kupi, ko je cena najnižja. Oba ti dasta veliko nižje cene, ako se

naprej zavežeš. »Kdor ne vaga, je brez blaga.« Ako pa nimaš pojma o svetovni trgovini in splošnega pregleda o kupčiji, pusti raje to. Vselej, kadar kaj naročuješ, bodi zelo previden v pogodbah. Zapiši si natančno naročilo ali ga še kopiraj v posebno knjigo.

Kadar sklepaš pogodbe, imej vso pamet pri sebi. Ne podpiši nikdar ničesar, dokler nisi natančno prebral. Mnogi agenti imajo navado naročilo nemško pisati. Ko je vse dogovorjeno, mu da podpisati. Naročeno je navadno trikrat do petkrat več, kakor si ti hotel. Vse izgovarjanje, vse priče, so navadno zastoj. Vsak tak trgovec ima navadno v računu, da so tirjatve tožljive v kraju trgovca. Ko bi blaga ne hotel, bi moral v tujem kraju dobiti advokata, ki bi te zagovarjal. Že tega se navadno vsak naprej ustraši. Premalo se tudi vpošteva, da navadno gospodar agentov — trgovec v mestu lahko uniči pogodbo, ako je šla cena nenadno naprej. Pogodba, sklenjena z agentom, je le takrat veljavna, če jo gospodar potrdi. Primerilo se je že pogosto, da je šla cena naprej, predno je agent prišel domov. Gospodar je vselej naročilo storniral — razveljavil.

Ne podpiši torej nikdar nobenega naročila v tujem jeziku. Najprej se moramo varovati škode, potem moramo držati tudi nase in svoj jezik. Kdor hoče naš kruh jesti, mora naš jezik znati.

Poglej torej natančno blago. Ako blaga ne poznaš, se nikar v kupčijo ne spuščaj. Ne sprejmi precej prve ponudbe. Veliki trgovci kaj radi izrabijo nevednost pri stalnih odjemalcih. Tako je rekel tudi neki že mrtvi trgovec, ki je veliko dražje prodal isto blago svojemu dobremu prijatelju, kakor sosednemu kmetu, ko se je prijatelj pritožil: »Ako ne bom zaslužil pri svojih prijateljih, kje pa bom?«

Ni dobro vse le pri enem trgovcu jemati. Trgovec nazadnje sam sebi vrjame, da ne more drugače prodati. Ka-

dar rabiš blago, piši na dva ali tri kraje ter zahtevaj vzorce in pogoje. Po priloženem vzorcu naroči blago kjer ti najbolj kaže. Pri naročilu moraš imenovati vzorec. Veliko trgovcev ima navado, da pošljejo dober vzorec pa slabo blago. Skrbno torej shrani vzorec, da primerjaš z njim blago, katero boš prejel. Če imaš kaj veljave in premoženja, ne sprejemaj nobenega blaga s povzetjem. Vsak dober trgovec ali tovarnar poižve pri vsakem naročilu, kakšen je naročnik in kakšen bo plačnik. V mestih imajo takoimenovane informacijske urade, na deželi pa vprašajo župne urade, županstva ali že znane trgovce. Kdor nam ne zaupa, ni vreden našega naročila. Če je pa domači trgovec v vednih denarnih stiskah, pa tako ni za trgovino. Trgovati se more le takrat vspešno, kakor se vse plača v gotovini, to je navadno v enem mesecu po računu. Če prejmeš blago brez povzjetja, ga lahko pregledaš, če odgovarja vzorcu. Če ni tako, kakor si naročil, ga stavi na razpolago trgovcu, naj napravi z njim kar hoče. Toda razlika med vzorcem in blagom mora biti res bistvena. Ravno tako lahko zavrneš blago, če ga nisi sam naročil, ampak kdo domačih, ki ni upravičen zate naročati. Zavrneš ga lahko, če so ti več poslali, kakor si naročil.

Ko pride blago na postajo, daj ga vselej uradno iztehtati. Primerilo se je, da je manjkalo vina polovico v sodih ali da so pokradli na poti iz vreč velike množine. Dosti je pa tudi sleparjev, ki se zanašajo na neumnost ljudi. Nalášč napolnijo vreče, zaboje ali vagone z veliko manjšo množino, kakor je bila naročena. Železnica včasih le površno tehta in tako je blaga veliko manj, kakor priča železnični list. Tudi na poti je že večkrat zmanjkalo celih vreč. Če se zdi zadeva količkaj sumljiva, preglej natančno, če se blago ujema z vzorcem. Ako je popolno drugačno, kakor si ga naročil, ne sprejmi ga, temveč stavi ga trgovcu na razpolago. Seveda moraš imeti dokaze v rokah, drugače se ti bo v slučajnih tožbah slabo godilo. Potem daj blago uradno iztehtati. Dobro je tudi, če daš vsako blago, kadar ga drugam prodaš, še posebej uradno iztehtati. To stane nekaj več, toda v slučaju tožbe drži.

Če je v računu pomota, računjena previsoka cena ali preveč poslano, ni zadosti, da se le pritožiš. Račun moraš vrniti in povedati vzrok.

Mi imamo veliko preveč malih kramarjev in štacunarjev, ki znajo dobro prodati, ne znajo pa dobro kupiti, ki hočejo z malim trudom dobro živeti od žuljev bližnjega, premalo pa velikih trgovcev, ki bi znali odpreti našemu blagu pot v tuje kraje in dobivali iz tuje ga za nas vse potrebno blago po najnižji ceni. Pravi trgovski stan je tudi za razvoj kmetijstva prvi pogoj, brez njega se ne more dobro shajati. Velik trgovec in kmet morata biti med seboj prijatelja, ker drug drugega zelo potrebujeta. Prav želeti je, da bi te velike trgovske posle prevzela Gosp. zveza v

Ljubljani, ki se mora povspeti na najvišje stališče modernega trgovca, ki bo domačim revežem vse po najnižjih cenah prodajal, izdelke pa vse naravnost prodajal; trgovca, ki uči kmete, kaj trg najbolj potrebuje, kaj največ nese, kaj se najboljše proda. Glavni dobiček in podlaga delovanja naj dela množina, s katero se mora pritisniti prodajalca, kateri prodaja v naše kraje.

Po deželi bi morali imeti vsi zaupanje v to veliko organizacijo.

Amerikansko poljedelstvo.

Česar človek ne zna, se mora naučiti, ako je zanj to potrebno. Tudi kmetu se je treba vedno učiti. Prav lep zgled nam daje Amerika, kjer je tudi poljedelstvo na visoki stopinji. Tajnik za kmetijske zadeve v Združenih državah je ravnokar priobčil podatke o lanskem napredku. Priproste številke so tudi za nas zelo zanimive. Tako pravi:

Pred leti je mrzlica (živinska kuga) živino v južnih deželah skoro uničila. Naši zdravniki so kugo zatrli. Zdaj bodo mesta tudi iz južnih krajev dobila veliko mesa, ker se bo kmetom izplačalo rediti živino, ko je kuga izginila.

Velike škode je napravila pri prašičih kolera. V tajništvu Združenih držav so prvi na svetu iznašli serum proti koleri, ki se je povsod dobro izkazal, če so ga prav rabili in v pravi tovarni naročili. To je res velik uspeh. Če se zatre prašičja kuga, ne bodo kmetje več v strahu, da jim nenadna bolezen uniči vse živali.

V Ameriki pridelujejo največ bombaža na svetu. Niso pa mogli najboljšega blago, egiptovski bombaž, doma proizvajati. Toda Amerikanc ne počiva, kadar se gre za dolar. Po večletnih poskusih se je posrečilo v južni Kaliforniji egipt. drevesa udomačiti, kjer se zdaj res prideluje najboljši bombaž. V severnih deželah so ravnotako udomačili nekatere cvetice in druge rastline iz tujih krajev, katere so poprej zelo drago plačevali.

Sploh hočejo Amerikanci prav vse, kar je dobrega in se lahko proda, doma imeti. Dozdaj so bili najboljši dateljni iz afriške puščave Sahare. Zdaj so Amerikanci tudi palme, ki rode dateljne, zasadili v vročih južnozahodnih deželah. Sponeslo se je dobro.

Tajništvo preskrbuje ljudi z najboljšim semenom vseh vrst, katero pridelajo domačini ali ga dobe od drugod. Prav vsako seme se poskusi, če je res kaljivo, da bi ljudje ne prišli v nesrečo.

Jajca vse perutnine so bila v preteklem letu vredna 750 milijonov dolarjev, po našem 3750 milijonov kron. Naši kraji bi mogli gotovo več kakor še enkrat toliko za jajca dobiti, kakor dobijo doslej. Manjka nam zanimanja in zaupanja v lastno delo.

Po šolah zahtevajo učenci v Ameriki vedno več kmetijskih knjig. Dasi-

ravno jih imajo veliko na razpolago, jih vendar večkrat zmanjka.

Dosedaj so dobivali gnojilo kalij iz Nemčije. Zdaj so našli pripomočke za domače pridelovanje. Škoda je vsakega vinarja, ki gre brez potrebe na tuje. Fosfatov imajo doma zadosti na razpolago.

Kmetijski urad pošilja vsako leto učenjake v najbolj daljne kraje sveta, da poižvedo in preskušajo, če so kje dobre in koristne rastline, ki bi se dale v Ameriki nasaditi. Amerikanec ni zadovoljen z ravnanjem lenuhov: »Kar je, pa je! Jaz ne bom novega sveta in novih rastlin ustvaril.« Ta brezbržnost je smrt za pravi napredek. Beri, poskušaj, delaj in Bog bo pomagal! Amerikanci so na ta način presadili na svojo zemljo najboljše drevje, bombaž, zemeljske orehe in vse druge raznovrstne rastline. Tako delajo zdaj vsi napredni narodi z velikim uspehom.

Posrečilo se je turšico z izbiro pravega semena vedno bolj proti severu razširiti. Koliko je pri nas krajev, ki malo višje ležijo, o katerih ljudje menijo, da v njih turšica več ne zori. Kako dobro bi bilo dobiti seme iz mrzlega kraja, četudi naravnost iz Amerike. Saj turšica izmed vseh žit največ domaša.

Prizadevajo si v uradu železniško omrežje raztegniti do zadnje vasi, da bodo kmetje lažje svoje pridelke v mesta pošiljali in bodo meščani v naravnostni zvezi s kmetom.

Kadar se prikažejo v kakem kraju nove škodljive žuželke ali kak drug mrčes, ki kmetu veliko škode napravi, pošljejo iz urada učenjake v tisti kraj, kjer je škodljivec polja ali pridelkov doma, da v domovini sovražnika poiščejo njegove naravne sovražnike. Bog je namreč vse tako uredil, da ima vsaka škodljiva stvar tudi sovražnike, kateri jo končujejo, da se preveč ne razmnoži. Le poglejte, kako končujejo ptice pevke razne gosnice, postovke miši itd. Te naravne zaveznike gredo Amerikanci iskat v tuje dežele. Tudi v tem so dosegli prav lepe uspehe.

Ljudstvo se za poskuse in nauke vedno bolj zanima, ker spozna, da more le na tej poti napredovati. Vsaka znanstvena preiskava se precej v dejanju poižkusi. Da bi ljudje še boljše razumeli, jim ne razlagajo le z besedo, ampak živo kažejo na vzgledih, kako se dela.

Določili so tudi, da mora kmet sladkor polovico predrago plačati v primeri s ceno sladkorne pese in dela. Kaj bi neki amerikanski urad rekel k našim cenam sladkorja? Sladkorja bodo kmalu doma zadosti pridelovali.

Tudi v Ameriki so prišli do spoznanja, da ne kaže več dajati polja v najem. Najemniki so povsod gledali, da bi veliko iz zemlje dobili, pa ji le malo ali nič dali. Ker so žito vedno na tuje prodajali, je začela zemlja pešati. Poskusili so polje umetno napajati. Nekaj časa je šlo. Toda zdaj se je izkazalo, da sama voda ne more nadomestiti vseh redilnih snovi.

Na deželi se opaža, da ima mladi na vedno večje veselje do poljedelstva. Mnogi mladeniči končajo visoke šole na univerzi in se vrnejo potem na domačo farmo, kjer se z vso vnemo posvete kmetijstvu. Če je to res, potem bo Amerika še zelo napredovala. Pri nas je pogosto največja težava z mladimi ljudmi, ki nimajo veselja do kmečkega dela.

Gozdni uradniki pridobe vsako leto 30.000 acres sveta ali po naše 12.150 ha, to je 18.235 oralov kmetijstvu. V bližnjem času se bo delo tako razširilo, da bo mogoče še desetkrat toliko sveta za poljedelstvo na novo pridobiti.

Kako lepi so uspehi amerikanskega gospodarstva! Dolga imajo le 1015 mil. dolarjev. Prodajo pa na leto v tuje dežele za 9000 milijonov kron, kupijo pa le za 6000 milijonov.

Posledice razuzdanega življenja.

Lani sem se pogovarjal z nekim gospodom o razmerah naših svetnih razumnikov. Čudil sem se, da primeroma tako malo storijo za povzdigo omike pri priprostem kmečkem ljudstvu. »Ali pa veste,« pravi gospod, »kje je vzrok? V mladosti so nesramno živeli, napravili so najboljše moči, zdaj so čmerni in nesposobni skoro za vsako delo, ko smo stari še vedno veselji.« — Ne vem, če je to res, vem pa, da po mestih in ravno tako po deželi, napravi ta greh neizmerno veliko hudega.

Mi skrbimo za povzdigo živine, za izboljšanje kmetijstva, za pomoč revežu, toda z žalostjo gledamo, kako nam nečistost razjeda zdravje in moči tudi pri dobrih fantih. Če se nam ne posreči vsaj omejiti to zlo, bo prihodnji rod le rod oslabljenih in mehkužnih ljudi, ki ne bodo sposobni za veliko delo gospodarstva. Dolžnost vsakega pametnega človeka je, storiti vse, kar je potrebno, da se rana na telesu naroda ozdravi. Mladim v svarilo in staršem v poduk in ravnanje pričbujemo nekaj misli iz knjige: »Mladeničem«, 2. zv., spisal škof ljubljanski Anton Bonaventura:

»Nečist greh je jako zapeljiv, in sicer ravno zavoljo obetanega uživanja. Grešnik sanja o največji sreči, katero misli doseči, ako se poželjivosti prepusti. Toda zgodi se mu, kakor se je zgodilo izgubljenemu sinu. Doma mu je bilo pretesno, prežalostno; daleč proč od očeta se mu je sreča smehljala; toda, ko je zapustil dom in očeta, ni prišel do sreče, marveč do prevelike sramote. Da, nečisti greh ima nekaj sladkega, predno se stori; toda po dejanju ni sladkosti, marveč žalost in sramota.

Res je, da se posledice nečistosti ne pokažejo precej, posebno, ako ima mladenič zdravo, močno telo; res je, da se posledice izgube, ako se navada odpravi v pravem času; toda ali ni škodljiv tudi tak strup, ki deluje pola-

goma? Ali se more zastarana navada lahko odpraviti?«

Vsak izmed vas je lahko že opazoval grozne posledice tega greha. Dobro je pa, ako sprejememo pojasnilo še od zdravnikov.

»Zdravniki trdijo in vsakdanja izkušnja uči, da po nečistem grehu hira življenjska moč človeškega telesa. Neizmerno se uporabijo in razburijo dotični živci, ki so po hrbtenici zvezani z možgani, pa zato trpi tudi hrbtenica in možgani. Tako večkratno pogostno nezmerno razburjenje živcev jih oslabi, da niso več tako čili, živahni, ampak izgube svojo prožnost. Ze pred skoro dva 1000 leti je trdil pogan Cicero: Res, starost stroši in oslabi telesne moči; toda slabost v starosti je le prevečkrat posledica grehov v mladih dneh; pohotna in razbrzdana mladost namreč privleče v starost onemoglo telo.

Ta posledica se sama izda, ker nečistnik izgublja čvrstost in krepost volje, len postane in nedelaven, ne mara za večje napore, pa zaostaja v svojih delih. Oslabeli in izkvarili so se po tem grehu celi narodi, kakor nam izpričuje zgodovina grškega in rimskega cesarstva. In dandanes? Nenravnost se razširja med narodi, pa jim tudi razjeda njihovo moč. Vsi, ki narod ljubijo, zdihujejo in jadikujejo. O Nemcih toži neki pisatelj: »Največja nevarnost, ki preti nemštvu in moči ljudstva, je vedno naraščajoča nenravnost, katero pospešuje okolnost, da ljudje vedno bolj in v večjem številu zapuščajo ravno pot verskega svetovnega naziranja in verstva sploh.«

Po nečistosti torej slabi življenjska moč, pa tudi kri se izpridi. V knjigi P. Rista o jezuitih na bojnem polju se čita sledeči dogodek: »Vojaški zdravnik mi je namignil, naj nekega ranjenega častnika opozorim, da bo moral umreti; rana se mu namreč ne bo zacečila, ker mu je kri radi poprejšnjega razuzdanega življenja pokvarjena. S častnikom sem začel razgovor in ga vprašal, če ve, da je zanj kaj slabo. — »Da, da,« odgovori žalosten, »rana se ne celi, povečava se od dne do dne.« — Vprašam ga, če ve, odkod to prihaja? Solznih oči mi odgovori: »O da, dobro vem; razuzdano sem živel.« V spravo za grehe je Bogu rad daroval svoje življenje.«

Še hitreje pa razjeda nečistost živce, ki so za telesno moč in zdravje tako važni. Sloveči profesor Krafft-Ebing, ki ni veren moč, trdi, da se iz razuzdanosti razvije cela vrsta živčnih bolezni; kdor že iz navade greši, oškoduje si posebno delovanje hrbtenice in odtod ona živčna slabost, ki dandanes zastrupuje življenjsko veselje in življenjsko moč premnogih ljudi. Res, živčne slabosti in bolehavosti izvirajo tudi iz raznih drugih vzrokov, vendar je razuzdanost najnevarnejši.

Kdor ima mirno vest, mirno živí; kdor je pa razuzdan, se pogostokrat vzburi; vsaka vzbujenost je silen udarec na živce; ako se tak udarec pogostokrat ponavlja, ni čuda, da ti važ-

ni deli našega telesa pešajo, pa ne morejo več popolnoma delovati. Živčno oslavljen človek je čmeren, siten, potlačen, razburljiv, razdražljiv, sebi in bližnjim za veliko nadlogo.

Ako pa razuzdanec svoje moči prehitro troši in najbolj važne dele svojega telesa oškoduje, je gotovo, da si tudi življenje prikrajšuje. Zdravnik Hufeland trdi, da od vseh vzrokov, ki prikrajšujejo človeško življenje, je prav posebno nevaren ravno razuzdanost.

Po tem prežalostnem pogledu na telesne posledice razuzdanega življenja pogljava še posledice na dušne moči.

V knjigi »Modrosti« stoji zapisano: »S čimer kdo greši, s tem je tudi pokorjen.« Nečistost je greh mesenosti, zato se nečistnik ugrezava v mesenost, v nizkotočnost, v živinstvo. Izpred oči se mu izgublja vse, kar je bolj duhovno, vzvišeno, idealno. Po prahu in blatu se plazi, ker so mu polomljena krila, s katerimi bi se dvignil v višave; dušne moči, namreč domišljija, spomin, razum, volja, čustvo pojemajo, popuščajo in se izgublja.

Po razuzdanem življenju se pokvari najpoprej domišljija. Pri mladeniču je domišljija jako živahna in sprejemljiva za razne vtise kakor mehak vosek. Ako je mladenič razuzdan, se vzbujajo v domišljiji nespodobne predstave; kar čita, kar pogleduje, česar se dotikuje sam ali z drugimi, vse to odseva v domišljiji; živahne predstave se v domišljiji globoko zarijejo in se samepobei rade ponavljajo; predstave večkrat ponovljene pa domišljijo še bolj podjarmijo, da se jih kar iznebiti ne more; karkoli vidi in pogleda, že mu domišljija kako nespodobnost pritakne. Po živi domišljiji se pa še vzburi nespodobni telesni deli, ker so z njo po možganih, hrbtenici in živcih združeni; ako pa to pride v navado, se vzburijo pri najmanjšem povodu, vplivajo na domišljijo, da se tudi v njej zbude grde predstave. Dragi mladenič! to je slika notranjega življenja v mladeniču, ki je postal nečistnik. More li tak nesrečen mladenič imeti zmisel za to, kar je lepo, čisto, čednostno, vzvišeno?

Razuzdanemu mladeniču se pokvari spomin. V spomin se vtisnejo predstave, za katere se človek prav zanima, pa zato na dotične stvari bolj pazi in so zato predstave bolj živahne in močne. Razuzdanca pa ravno nespodobnosti najbolj zanimajo; zato so predstave nespodobnih stvari bolj močne in žive in se v spomin bolj globoko vtisnejo. Nespodobnež se za plemenite in čednostne stvari ne zanima dovolj, zato so tudi predstave bolj meglene, v spomin se ne vtisnejo globoko, tudi prostora nimajo, pa hitro potemne. Ni čuda, ako razuzdanca le nečiste misli nadlegujejo in je teh skoraj vedno vsa glava polna. Spomin se torej pokvari, pa tudi opešati bi mogel. Ker razuzdana dejanja razburijo možgane in jih preveč napno, možgani oslabe in po

možganih tudi spomin, ki je na nje navezan.

Iz tega je razvidno, zakaj se tudi razum oškoduje. Zdravnik Hufeland trdi iz izkušnje, da razuzdanost otopi najlepše dušne moči. Živahnost duha se zamori; dečki daroviti in šegavi postanejo srednje nadarjeni, celo zabiti. Že poganski modrijan Ciceron piše: »Narava ali Bog ni dal človeku nič bolj plemenitega od razuma; no, temu božjemu daru je najhujši sovražnik počutnost. Ako se počutnosti in pohotnosti streže vedno in dolgo časa, izgublja se luč razuma, ki more vsled tega popolnoma ugasniti.« Še vedno velja, kar je pridigoval prerok Ozej: »Nečistost, vino in pijanost Te oropajo pameti.«

Z razumom je tesno sklenjena volja, ki je preimenitna moč duše. Volja posebno opeša. Da se ustreza razbrdani pohotnosti, zato ni treba nobenega napora volje; narava kar samaposebi v strast vleče in sili; ker pa volja ne deluje, razvadi se in peša. Pa tudi zato peša, ker opešajo živci, s katerimi volja deluje v telesu in izvaja svoje namene. Razuzdanec nazadnje nima odločne, močne volje. Hotel bi biti boljši, hotel bi zopet čisto živeti: da, hotel bi, ne stori pa ne, volja je omagala. Nazadnje postane popoln suženj strasti. Saj nam je že Jezus sam povedal, da postane suženj greha, kdor greši. Ako to velja o vsakem grehu, kaj šele o nečistem, ki zastrupi celo telo v vseh njegovih delih!

Iz tega pa sledi nekaka nestalnost in neznačajnost. »Govori se dandanes,« piše zdravnik Hufeland, »toliko o moči in močnih ljudeh. Jaz tega ne verjamem, dokler ne vidim, da dotičniki premagujejo strasti in zdržno živijo; le to je zmaga in edino znamenje prave dušne moči in le v tem obrzdanju je šola za mladeniča, da se razvije v močnega moža.«

Razuzdanec si pokvari tudi čuvstvenost; za pravo veselje ni več sposoben. Strupena naslada mesenosti ga je tako pokvarila, da za nedolžna, dopuščena razvedrila nima nobenega zmisla, kar nič ga ne zanimajo. Tovarishi veselo skačejo in se zabavajo z mladeniškiimi, nedolžnimi šalami, nje ga to ne vleče, ne mika, ne veseli, on je klavern, dolgočasni se, le skritih krajev išče za nesramne pogovore in morda tudi za nesramna dela. S psalmistom bi moral klicati: »Ni ga miru v mojih kosteh zavoljo mojih grehov; ker moje hudobije so mi čez glavo zrastle in me tlačijo kakor težko breme; hvalim sem in ves potrt in celi dan žalosten pohajam.«

Umetna gnojila.

Velike važnosti pri gnojenju z umetnimi gnojili je med drugim tudi to, da vemo, v katerih množinah je vsaka snov v zemlji spravi. Kakor zna-

no, se mora gnojiti s kalijevimi, fosforatimi in dušičnatimi gnojili, ako hočemo imeti od gnojenja dober uspeh; ni pa vseeno, ako se vzame enega gnojila, ki se zdi kmetovalcu najmanj drago, veliko, drugega pa, ki se smatra za drago, pa malo. Takšno ravnanje je napačno. Fosforatno gnojilo Tomasova žindra stane približno 8 kron. — »Dobro« bo rekel naš kmetič, »tega bom kupil, ki je poceni, kalijeva sol pa stane 12 kron, te bom pa vzel le malo, ker že pravijo, da tudi mora biti, saj tudi za juho ni treba veliko soli, bo pa še travnik z malim zadovoljen.« Slično je modroval enkrat kmetič stare grče iz Štajerskega. Velika množina Tomasove žindre ne povzroči vsega, ker je rastline le toliko porabijo, kolikor jim je ravno za njihov razvoj potrebno. Velika obilica fosforove kisline jim premočno koristi, ker jim primanjkuje kalija in tudi dušika. Če manjka pri gnojenju ene ali druge hranilne snovi, je zares nekako tako, kakor če bi živali mi jedila brez soli ali zabele. Dušično gnojilo čilski soliter prestraši marsikaterega kmetovalca s svojo ceno: 30 kron za 100 kg, toda pomisliti je treba, da zadostuje ta množina za 1 hektar, kar je približno 1 in tričetrt orala in sicer velja to za travnike in deteljšča. Ta dodatek kalijeve soli in Tomasovi žindri pomaga veliko, ker povspeši naglo in krepko rast. Kalijeve soli je treba na 1 hektar 200—250 kg; Tomasove žindre pa 600—700 kg ali pa namesto te ravno toliko superfosfata. Najbolj napačno je pa gnojiti samo s Tomasovo žindro ali pa s superfosfatom. Nekateri tudi trdijo, da gnojenje s kalijevo soljo ni potrebno, ker je v nekaterih legah itak od narave dovolj kalija v zemlji, vendar so takšne trditve prav slabo utemeljene, kajti nikjer ni v zemlji toliko kalija, da bi bilo gnojenje s kalijevimi gnojili brezuspešno. Vsakega gnojila je treba v gotovi množini in v pravem razmerju, kar je odvisno tudi od tega, za katere rastline se rabijo. Kdor še o rabi umetnih gnojil ni dovolj podučen, naj vpraša prej pri kmetijski podružnici ali drugi stanovski organizaciji za svet in če ta ne more dati stvarnega pojasnila, bo pa vsaj vedela, kje je mogoče ista dobiti. Najbolje je pa, da se v sličnih zadevah obrne vsakdo na uredništvo te priloge, katero bo vsakomur radevolje spričilo, kje se dobiva brezplačna pojasnila in brošure o porabi umetnih gnojil.

Dansko mlekarstvo leta 1911.

Dobro urejena mlekarja pospešuje najbolj splošno povzdigo kmetijstva, kar očitno dokazuje mala Danska, ki meri le 383,4 Mm², torej ni niti štirikrat tako velika, kakor Kranjska in ima od te površine 48,1 odstotka njiv, 28 odstotkov travnikov in pašnikov, 6 odstotkov gozda, 17,9 odstotkov pa nerodovitne zemlje.

Množina lani prodanih mlečnih izdelkov je res velika. Prodali so 89 milijonov kg masla. Če računamo to maslo po 3,40 K kg, so dobili za maslo 302,6 milijonov K. Razen tega so prodali 20 milijonov kg smetane in 10,5 kg mleka, kar je bilo vredno 32 milijonov kron. Torej je mala deželica dobila lani za mlečne izdelke 334,6 milijonov K. Le v enem letu so kljub suši 2 milj. kg masla več izpeljali, kakor prejšnje leto, če računamo zraven tudi vrednost smetane. V primeri z letom 1910 so dobili kmetje 15 milijonov K več za svoje izdelke.

Obenem z maslom se je pa pomnožil tudi izvoz mesa in živine. Nekateri kratkovidni strokovnjaki pri nas menijo, da mlekarne ovirajo razvoj splošne živinoreje. Danska nam kaže ravno nasprotno resnico.

Lani so izvozili samega mesa 114 milj. kg, leto popred le 97, leta 1909. 95 milj. Če računamo to meso po 1,40 K kg, je bila vrednost vsega mesa 159,6 milj. K. Danska je izvozila tudi veliko množino žive živine. Skupno leta 1911. 153.000 glav, leta 1910. 140.800, leta 1909. 124.000, leta 1908. 121.600. Če računamo to živino po 300 K glavo, je bila na tuje prodana živina vredna lansko leto 450 milj. K.

Čudno je tudi, da so za jajca v enem samem letu 2,5 milj. K več postegnili, kakor prejšnje leto. Prodali so jih lani 410 milijonov komadov. Če računamo komad po 7 vin., so dobili kmetje na Danskem za jajca 287 milj. kron. Kaj pravite, ali ni to denar? Ves ta lepi napredek v kmetijstvu ima svoje korenine v mlekarstvu. Pamet in delo sta združila in napravila kmetu blagostanje, kakor ga uživa kmet le malokje drugod na svetu. Povsod je znano izvrstno dansko maslo. Še na Avstrijsko, ki je vendar kmetijska država, so ga lani 2 milj. kg poslali.

Danci imajo krave, ki dajo na leto 5 do 6000 l mleka. Seveda privoščiijo tem črnim liskam vse najboljše; tropine, otrobe in dobro pašo. Komur se vsega škoda zdi, čeprav bo imel očitni dobiček, ni za gospodarja.

Da bi se še bolj prepričali, kakšne so krave, so osnovali kontrolna društva. Izmerili so čisto natančno vsako krmo in jo iztehtali, da bi vedeli, koliko more krava največ mleka dati in koliko da mleka na 1 kg krme. Upegljali so krmilne enote. Ker se je hotel vsak s svojo živino postaviti, so krmili tako, kolikor so sploh mogle krave dobrega povžiti. Toda v tem so šli predaleč, delo se ni izplačalo.

Letos je dr. Herz, bavarski deželni mlekarški nadzornik dokazal te ponesrečene poskuse. Nadzornik pravi, da bi morali zdaj iz iste množine hrane pri kravah več masla in več mleka doseči, kakor pred desetimi leti, ako so kontrolna društva osnovana na pravi podlagi. Če tega ne dosežejo, ne dosežejo svojega namena. Imajo pri družtvih učene nadzornike, ki vse redno zapisujejo in vse redno krmijo, toda dejanski uspehi niso ugodni. Z isto kr-

mo, kakor so krmili leta 1910. 100 krav, bi krmili leta 1900 119 krav, ki bi dale 31.641 kg več, kakor so ga dale l. 1910.

Pri drugem kontrolnem društvu bi prerediti pred desetimi leti mesto 100 krav 1910. 144 krav, ki bi dale 77.632 kg mleka več. To se torej ni posebno obneslo.

Tudi pri nas se je že sprožila misel, da bi poslali na Dansko nekaj ljudi, ki naj bi študirali kontrolna društva. Iz imenovanih podatkov je pa razvidno, da tega ne bo kazalo pri nas upejljati.

Dr. Herz priporoča snovanje društev za molžo, ki naj bi namen kontrolnih društev prav na priprost način izpolnila. Krave bi se morale tako krmiti, da bi dale kar največ mleka. Pri teh društvih bi morali slabe molznice odstraniti, vsako žival po njeni naravi in potrebi krmiti, množino vsake molže natančno zapisati. Dekle, ki molzejo, bi bilo treba naučiti nove molže s stiskanjem. — Na ta način bi lahko vsak gospodar dosegel v kratkem času prav dobre krave in s tem najlepše dohodke iz svojega gospodarstva.

Tržni pregled.

Mnogi gospodarji bi radi popravili svoja gospodarska poslopja, pa ne morejo, ker ni mogoče denarja dobiti. Na Francoskem se godi malim hranilnicam veliko boljše kakor pri nas. Francoska banka posojuje denar deloma brezobrestno, deloma po nizki obrestni meri (3 odstotke) vsem malim hranilnicam, ki rabijo denar.

Pri nas imajo denarja zadosti velike banke in bogata podjetja, ki izplačujejo visoke dividende.

Dunajska zavarovalna družba je imela dne 16. m. m. svoj občni zbor. Pri zavarovanju zoper ogenj so prejeli 13.864.400 K. Izplačali so za škodo po požaru le 5.220.821 K. Povedali so tudi, da je bilo lani še posebno veliko požarov.

Za prevozno blago so prejeli 467 tisoč 946 K premij, plačali le 186.950 K. Na zavarovanja proti toči so prejeli 2.145.501 K, izplačali samo 1.097.289 K.

Ass. Generali si je prihranila že 351.843.680 K. Lani je znašal čisti dobiček 7 milj. 627.979 K. — Res bi bil že čas, da sprejme država vse zavarovanja v svoje roke. Dokler se pa to ne zgodi, bo treba le domači zavod podpirati, da bo denar doma ostal.

Pri naših kmetih se posebno spomladi kažejo nasledki napačnega gospodarstva. Slame je na mnogih krajih preveč, dobrega sena za govejo živino, pese in krompirja pa navadno povsod premalo. Naše gospodarstvo se bo moralo ravnati po tržnih razmerah, da se bo pridelovalo to, kar največ vrže. Prav umestno bi bilo, ko bi vsak natančno iztehtal, koliko je na eni nji vi pridelal žita, krompirja, pese ali drugih rastlin. Nehalo je že davno

zgolj naravno gospodarstvo, ko se je vse doma pridelalo. Zdaj se moramo ravnati po razmerah.

Goveja živina je šla v ceni precej nazaj. Lastniki volov, ki so jih redili celo zimo in končali pomladno setev, bodo imeli zelo malo zasluzka, če ne bo še zgbja pri prodaji. Ni čuda, če kmetje vedno bolj spoznajo, da z volorejo ne bodo prišli naprej. Dne 22. aprila so prignali na dunajski trg 4991 glav.

Prodajali so Ia. nemške vole 106—114, IIa. 94—106, IIIa. 88—92, izjemno do 124; sive ogrske: Ia. 98—110, IIa. 88 do 97, IIIa. 80—87; rdeče ogrske: Ia. 108—121, IIa. 94—106, IIIa. 86—93; gališke: Ia. 110—116, IIa. 100—107; bike: Ia. 96—100, IIa. 88—94; krave: Ia. 90—100, IIa. 76—86; telice: do 114. Cena je šl: nekoliko nazaj.

Mlečni izdelki so padli v ceni. Malsla je že zdaj obilo na trgu. Če ne bo kuge, bo letos obilo mleka. Severne dežele se niso mogle popraviti udarcev larske kuge in suše. Ko se je letos pri kazala kuga na Švedskem, je dala vlada kar vso živino v celi vasi, nad 200 glav, ki je bila vredna nad 120.000 K, pobiti in posestnike odškodovati. Ta odločnost je bila gotova na mestu. Ko bi imela naša vlada isto odločnost, ne bi imeli lanske leto avstrijski živinorejci vsled kuge na milijone škode.

V krajih, kjer se ljudje zelo pečajo z mlekarstvom in živino dobro krmijo z močnimi krmili, se vedno bolj razširja kravja jetika. Bolji gospodarji so odprodali bolno živino malim posestnikom. Ta bolna živina je raznesla bolezen skoro v zadnjo vas. Pametni gospodarji pravijo, da bi se bolna živina smela le mesarju prodati. Švedska in Danska sta vsled te bolezni prav močno prizadeti.

Prašičev naši kmetje nimajo več veliko na prodaj in še to, kar imajo, je zelo slabo, ker manjka krme. Lep dokaz, kako močna je naša svinjereja, vidimo v veliki množini mladih pujssov po sejnih. Vsi smo pričakovali, da bo po lanski suši veliko pomanjkanje mladičev, kar se pa ni zgodilo. Cvetni teden je bilo zelo malo prašičev na dunajskem trgu. Cena je zelo poskočila. Veliki teden so pa mislili, da bo šla cena zaradi praznikov naprej. Blaga je bilo preveč, cena je padla.

Cetudi so veliko pisali, kaka suša je bila v drugih deželah, vendar se namnožini prašičev kaže, da ni bila tako huda.

Dne 23. aprila je bilo prignanih na Dunaj 17.649 prašičev na semenj; izmed teh je bilo 5206 debelih.

Plačevali so ogrske debele: Ia. 135 do 138, IIa. 130—134, stare in lahke 120 do 128, moravske lahke 120—130; gališke debele 120—130, lahke 100—112.

Čudno je zdaj z žitom. Turšica in ajda bosta kmalu dražji, kakor pšenica. Žitna cena gre splošno nazaj. Amerikanci so zopet poskusili, kakor vsako leto, s poročili o slabem stanju žit na polju ceno pritisniti, toda nobeden jim ne verjame. Na Francoskem žita

primanjkuje, morali so kupiti velike množine. Zadnje mrzlo vreme in za prije Dardanel, one morske ožine, skozi katero dobiva Evropa velike množine žita iz Rusije, Rumunije in Bolgarije, je vendar cene nekoliko povzdignilo. Prodajali so dne 24. aprila pšenico banaško: 25.10—25.80, slovaško 24.20—24.60, rž 22.20—22.60, ječmen 21.50—23, oves 21.30—22.30, turšica 20—20.50.

Sladkor je padel skoro za 5 K pri 1 stotu. Amerikanci so veliko pridelali in so pritisnili na evropski trg. Sama Kuba je prodala 100.000 vagonov več, kakor lani. Če pokaže letos sladkorna pesa zelo dobro, bodo cene sladkorju šle kmalu nazaj. Čim manj bomo kave in sladkorja porabili, boljše bo za nas.

Petrolej hočejo na vsak način podražiti. V dveh letih je cena poskočila od 22 na 35 K. Tovarnarji pravijo, da imajo še izgubo. V državnih tovarnah stane čiščenje 1 stota le 63 vin. Tovarnarji so računali 4—5 K lastnih stroškov za isto množino. Razen Ruske in Amerike imamo mi največ lastnega petroleja na svetu. Vendar je cena dražja, kakor kjerkoli drugod.

Slana, ki nas je obiskala 13. m. m., je vzela povečini dolensko trto. Letos bo zelo malo dolenskega vina. Drugod ni bilo posebno hudo. Čas je, da bi se tim bolj lotili drugega gospodarstva!

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje Jugoslov. razpošiljalna R. STERMECKI v Celju št. 305. Vzorci na zahtevo pošt. prosto.

Koučegi Winkler

Najbolj in svetovna znamka! Lični! Trgožni! Cene brez konkurence!

Tovarna in specialna trgovina kovčegov, torb in usnjene robe
 Josip Winkler & sinovi.
 Ustanovljeno 1876
 Dunaj I., Himmelstortgasse 7/A.
 720 Winkler-jevi veliki kovčegi od K 32 s.

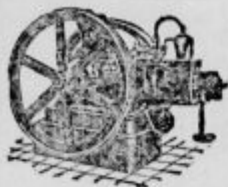
Zavod sv. Marte

v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi 15, I. nadstr.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje službe.
 Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. — Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza „Marijin dom“.

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Komandita družba
Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX 6.

Heiligenhofstrasse, 83, je.
Najstarejša specialna tovarna menarije za dvotaktno motorje na surovo olje.

em 118 646 I.

Močan, poln

in slasten okus, lepo, okusno barvo
in nizko ceno v porabi:

vse te lastnosti združuje

v polni meri pravi

zagrebški: **Franck:**

zato ga tudi rado

vporablja

na tisoče gospodinj

Najboljša češka tvrdka.

Geno posteljino perje!

1 kg sivnega, dobrega skubljenega 2 K; boljšega 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, anežnobeloga, skubljenega 6 K 50, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfinejši prani puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blinga, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 6 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjem 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 28 cm dolge, 190 cm široke, 13 K, 14 K 70, 17 K 8, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje pernice iz močnega, pusastega gradla 120 cm dolge, 110 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.

Cenik zastoj in franko.

2910

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

V boju proti alkoholu so brezalkoholne šumeče limonade ki se pripravijo z

Maršnerjevimi šumečimi limonadnimi bonboni

najbolj preiskušeno sredstvo. Samo pravi, — če je s to varstveno znamko

katero ima tudi vsaka vrečica, nekateri tudi vsaka pastila. Vsakolitsa poraba več kot 60.000.000 kesov.

Edina izdelovalnica:

Prva češka akcijska družba za oriental. sladkorne in čokoladne izdelke, Kralj. Vinohrady, Dunaj VI., Theobaldgasse 4

Tukaj! največji dobrotnik!

3725

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, slad. kave, puro-a, somatose, sanatogen-a, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke itd., pijo:

Moč! to je dr. pl. Trnkózyja sladni čaj „**Sladin**“

Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi **Zdravje!** vse redilne pomočke. Prihrani 50% pri denarju v gospodinjstvu. — To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma. — Zavitki po 1/4 kilograma stanejo 50 vinarjev.

50% prihranka! — Zavitki po 1/4 kilograma stanejo 50 vinarjev.

Zahteva naj se tudi pri trgovcih. — Sladni čaj se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo! ***

Najboljši zajutrk!

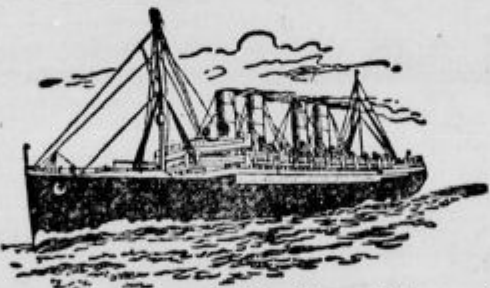
GLAVNE ZALOGE: v Ljubljani **lekarna Trnkóczy** (zraven rotovža); na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII. Josefstädterstraße 30; III. Radetzkyplatz 14; V. Schönbrunnerstraße 109; v Gradcu: Sackstraße 3.

20 HP lokomobila

na paro se takoj kupi.

Ponudbe pod besedo „**Sägewerk**“ sprejema uprava „**Domoljuba**“.

1228

Najcenejša in najhitrejša vožnja 19

v Ameriko

je s cesarskimi brzoparniki

Kronprin essin Cäcilia, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse, Georg Washington, Prinz Fr. edrich Wilhelm.

Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur

EDVARD TAVČAR, Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 35, nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Valilnica

za K 45.— vali boljše kokoši. Zastojni na poskušnjo G. UCKE Pottendo. 1 149 pri Dunaju. 949

Umetne zobe

Brez ruvanja zobnih korenin se ustavljajo ameriški umetni zobje, posamezno ali cela zobovja, izvzemši nedelje in praznike vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer v konc. zobarsk. atelje

O. Seydl

10 Ljubljana, Strit. jeva ulica št. 7.

Eden najbolj važnih delov

našega telesa je želodec.

15

Njega delovanje moramo podpirati.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačice in prebaviljanje pospejuje in lahko odvajajoče domače zdravilo ki ublaži in odstrani znane nasledke nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zopnega zaprtja, n. pr. gorčice, napejanje, nezmerne tvorbe kislin ter krče je dr. **Rose balzam za želodec** iz lekarn B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi dell embalaže imajo postavno deponovano varst. znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, G. in kr. dvor. dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,

— Po polti se razpošilja vsak dan. — 2119 vogal Nerudove ulice.

Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Proti naprej vpošilj. K 1 50 se pošlje mala steklenica, za K 2,80 velika steklenica, za K 4 70 2 veliki steklenici za K 8 — 4 velike steklenice za K 22 — 14 vel. steklenic poštnine prosto na vse postaje avstr.-ogr. monarhije.

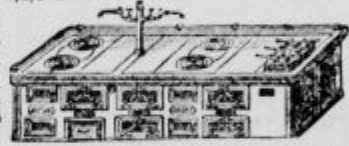
Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. V Ljubljani: Rih. Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Cizmar.

Tovarna štedilnikov H. Koloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, porcelanasti štedilniki kekor tudi iz majolike za gospodinjstvo, hotele, restavracije i d. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, irske peči za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost

Zahtevajte „Izvirne Koloseus - štedilnike“ in zvrnite slabše izdelke. 3973

Pristno, čisto

brinjevo olje

v velikih in manjših množinah proti takojšnemu plačilu se **želi kupiti.** Prijazne ponudbe pod **B. Z. 716** na upravo lista. 1272

Največja modna trgovina za alpske in primorske dežele.

Kadar potrebujete volneno ali svileno blago, perilno blago, izgotovljeno perilo, platneno blago, preproge, zastore, odeje ali druge praktične predmete, pišite tu zraven navedeni tvrdki po novi, bogato ilustrovani cenik. Prejeli ga bote popolno zastoj in poštnine prosto.

Gospodoma

Kastner & Öhler

Gradec

Sackstrasse 7

Superfosfat

vsake vrste razpošilja
Tovarna kemičnih izdelkov na Hrastniku.

488

„TITANIA“

brzoparilniki za živinsko krmo

z odpirajočim se plaščem, popolno iz kovanega železa in kovinaste pločevine so zajamčeno neporušni. — Najmanjša poraba kuriva, najhitrejši razvoj plina, najkrajše parjenje.

Malovredna krma postane potom pare v „Titania“ brzoparilnikih za živinsko krmo zopet uporabna in sposobna za krmiljenje.

Prospekti, ceniki zastoj. Plačue se lahko na obroke.

Titania - Werke, Wels 166

(Zgor. Avstr.)

Specialna tvornica za brzoparilnike za živinsko krmo, mlačne centrifuge, sejalne stroje, senene grablje, brzoparilnike, stroje za pranje in mencanje, izpihovalnike, aparate za osvetljenje zraka itd.

Glavno zastop. za Šta ersko in Kranjsko

FRAN ASEN, Gradec, Mariengasse 22.

„Titania“ brzoparilnik se oddaja tudi z zak. zavarovano pripravo za kuhanje žganja.

Izjavljam,

da je potrebno v vsakem gospodinjstvu zanesljivo razkuževalno sredstvo. Za čiščenje ran, turov, za odvrnitev infekcijskih bolezni, v svrhu desinficiranja ob bolniških posteljah ter preprečenja slabega duha ter potenja nog je steklenica

Lysoforma

kot desinfekcijsko sredstvo priznano najboljše. Dobiva se z uporabnim navodilom v vsaki lekarni in drožeriji po 80 v izvornih steklenicah. Lysoform toaletno milo 1 K komad. 206 52—1

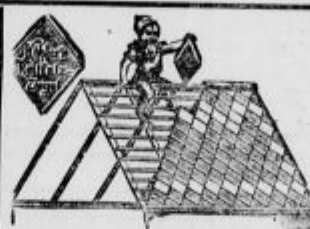

Ugodna prilika!

Ker imam veliko zalogo opeke, ki je izdelana še iz cenenejšega cementa, oddajam

cementne strešnike

(z zarezo in brez zareze) po nižani cen.

Cementna strešna opeka prekaša po svoji trpežnosti druge vrstne opeke ter da sem za njo vsako poljubno garancijo

956

IVAN JELACIN : LJUBLJANA

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Lenarni promet do 31. decembra 1910
čez 87 milijonov kron.

Lastna glavica K 608.996-84

Stanje vlog dne 31. decembra 1910
čez 21 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

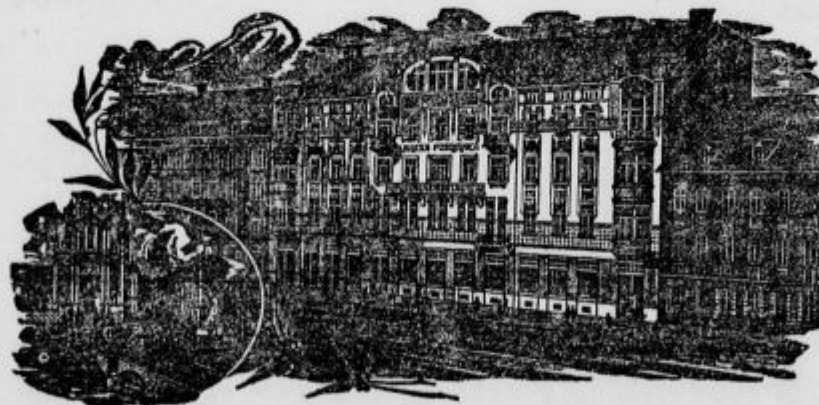
6

Ljubljana, Miklošičeva cesta st. 6, prtilčje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštno-hran. položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih združnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia. Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, podpredsednik, trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Silbar, župnik na Rudniku.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici štev. 2.

Obrestuje hra nilne vloge po 4 1/4 % brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavni polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v 4 1/2 % komunalnih zadolžnicah. 340

Hipotekarna posojila v zastavih listih po 4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih zavočov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure do popoldne do 1. ure popoldne.

Agenti in zastopniki, zaupanja vredne osebe ki obiskujejo zasebne odjemalce, se iščejo proti zelo visoki proviziji, za prodajo naših znamenitih 1139 in patentovanih zastorov za okna. Visok ugoden zaslužek. Vzorec franco. Združene tvornice rolet in žaluzij I. & E. Gilček, Rynsperk na Ogrji, Češko Občuje se v srbsko-hrvatskem, češkem, laškem, nemškem in ogrskem jeziku. S prevzetjem zastopstva naše tvrdke si pridobite časten in visok zaslužek.

vožnja s **Cunard Line**

3598/12

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Carpathia 30/4, Saxonia 14/5, Pannonia 25/5.
Iz Liverpoola: Lusitania (najhitrejši največji in najlepši parnik sveta), 27/4., 18./5. 8/6, 29/6, 27/7
Mauretania 1912, 11./5. 1./6., 22/6, 13/7, 1912.

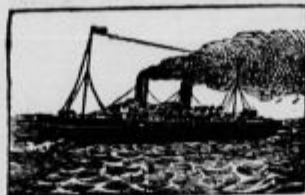
Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljubljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena vožnji Trst-New-York III. razred K 220.— za odraslo osebo všteti davek in K 120.— za otroka pod deset let všteti davek.

V Ameriko
in Kanado

zložna, cena
in varna

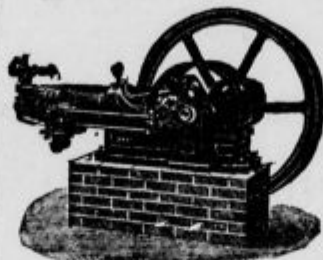
Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

Edino pri **ED. ŠMARD**, potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 dobiš **veljavne** vozne liste (šifkarte) za francosko linijo čez **Havre v New-York** in iz Amerike nazaj v domovino.

158

Motorji. Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 18 do 20 HP. Obratni stroški 1—1½ vinarja na uro za konjsko silo.

Ležeči ali stoječi motorji na bencin, petrolin ali bencol: od 1—50 HP, kakor tudi lokomobili od 2—20 HP. Obratni stroški 5—6 vinarjev na uro za konjsko silo.

L. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Paulusgasse 3. — Budapešta, VI., Váci-körút 37.
Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski odjemalcev zastoj.

Manufakturna trgovina

pri „Škofu“

se je

preselila

v nove prostore

Pred Škofijo števil. 3

(Kordinova hiša zraven knezoškofijske palače).

Priporoča se za mnogobrojni obisk.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolejni.

Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Daje po

4³/₄ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvo

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoludne in jih obrestuje - po **4³/₄ %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženihih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom **predujme** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

2553

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.